

KÖNYV- ÉS FOLYÓIRATSZEMLE

James Norton: A szabadalmak világának változása [Changes in the world of patents. Intellectual Asset Management (IAM), 2018. december, p. 1–142.]

Valószínű, hogy nem tévedünk nagyot, ha feltételezzük, hogy a szabadalmak világa az elkövetkező tíz évben jelentősen változni fog. A mesterséges intelligencia és az automatizálás a globalizációval együtt, továbbá a negyedik ipari forradalom megérkezése és új jogi paradigmák a megalkotott üzleti modellek jó részét idejétműlttá teszik. A húszas évek közepére csak azok maradnak állva, akik felismerik a most végbemenő változásokat, és új stratégiákat fejlesztenek ki, hogy meg tudjanak felelni az új követelményeknek.

Az amerikai *James Norton*, a *Managing Intellectual Property* korábbi kiadója cikkében azonosítja azokat a legfontosabb kérdéseket, amelyekkel a szabadalmi szakemberek szembesülni fognak, és amelyeket helyesen kell megválaszolniuk ahhoz, hogy az elkövetkező húszas években kellően tájékozottak és versenyképesek maradhassanak. Három részből álló cikkének első része a cégen belüli szabadalmi részlegekkel, második része a szabadalmi joggal hivatásszerűen foglalkozókkal, míg harmadik része a szabadalmi szolgáltatókkal foglalkozik.

Az első rész szerint a cégen belüli szabadalmi irodák szakembereinek a következő évtizedben azzal a paradoxonnal kell szembenéznüik, hogy a technológia majdnem minden ipari területen és régióban kulcsfontosságú lesz, azonban a szabadalmak értékének bizonytalansága növekedni fog. Ezért a belső szabadalmi szakembereknek tágítaniuk kell ismereteiket, fel kell becsülniük a kockázatokat, és stratégiát kell kifejleszteniük, hogy versenyképesen tudják használni a szellemi tulajdon-jogok széles körét mindennapi munkájukban.

A mesterséges intelligencián (MI) alapuló technológiák növekedése, a dolgok internete (Internet of Things, IoT – hálózatba kötött „intelligens” eszközök) és az automatizálás következtében a jövőben a vállalatok többsége technológiai jellegű lesz, és igényli majd a szellemi tulajdoni stratégiát. Ez munkát jelent olyan szektorokban, így a fogyasztási cikkek és a ruhaipar területén is, ahol a múltban nem voltak fontosak a szabadalmi jogok. Emellett az uralkodó technológiák egyre jobban fejlődnek majd új területeken, elsősorban Ázsiában. A licencadási, fejlesztési és megosztási technológia új modelljeit kell kifejleszteni, és itt belső szabadalmi szakemberek állnak majd előtérben.

E szakemberek közül azonban hány fog a szabadalmakra összpontosítani a hagyományos értelemben? Jelenleg az Egyesült Államokban – a világ legnagyobb szellemi tulajdonpiacán – bizonytalanság uralkodik a szabadalmazhatóság területén, és ez igen lassan fog javulni a közeljövőben. A világ más részein a szabadalmak érvényesítése kihívás marad, és a következő évtizedben valószínűleg azt látjuk majd, hogy a szabadalomtulajdonosok

több országban pereskednek. Ebben a környezetben egyes vállalatok csökkenteni fogják szabadalomportfóliójukat akkor is, ha többet ruháznak be a kutatásba és fejlesztésbe.

Várható, hogy nagyobb figyelmet fordítanak majd egyéb szellemi tulajdoni eszközökre, így a kereskedelmi titkokra, a szerzői jogra és mindenekfelett adatokra, valamint a piacelosztás fenntartásának egyéb eszközeire, így licenctárgyalásokra és szerződések megkötésére, továbbá ellátási láncok ellenőrzésére. Az MI révén születő új eszközök központi szerepet fognak játszani abban, hogy segítsék a szabadalmi szakembereket eszközeik értékesítésében, azonosításában és kihasználásában.¹ Helyesen használva ezek sokkal átláthatóbbá és nyitottabbá fogják tenni a technológiai piacot.

A második rész szerint a *szabadalmi joggal foglalkozók* mindennapi munkája egy évtizeden belül erősen meg fog változni. A szabadalmi rendszerre irányuló nyomás egyre erősödik a bejelentések számának növekedése és az innováció bonyolultsága miatt. Ezt a nyomást még fokozza a részt vevő vállalatok számának és a feltörekvő piacoknak a növekedése. A szellemi tulajdoni hivatalok és a bíróságok meg fogják változtatni működési módjukat – így a szakembereknek is változniuk kell.

Ilyen kihívásokkal szembenézve a jelenlegi szabadalmi rendszer számos oldala egyszerűen alkalmatlan lesz a módosult célra. A szabadalmi hivatalok együttműködésre és harmonizálásra fognak törekedni ahol lehetséges, és új technológiákat fognak alkalmazni munkájuk nagy részének automatizálására – például a fordítás, a kutatás és a vizsgálat terén. A bíróságok is több elektronikus rendszert fognak alkalmazni. A szabadalmi joggal foglalkozók széles köre fog kifejleszteni olyan megoldásokat, amelyek egyszerűsítik és világosabbá teszik a szabadalomszerzést és -kezelést, valamint a pereskedést.

Azok, akik a szabadalom megszerzésében szakemberek (Európában a szabadalmi ügyvivők), egyre nagyobb számban fognak rájönni, hogy annak a munkának nagy része, amit az elmúlt három évtizedben végeztek, vagy automatizálható, vagy pedig egyszerűsíthető szoftver használatával. Változtatniuk kell majd azon a módon, ahogyan kommunikáltak a szellemi tulajdoni hivatalokkal és az egyéb szellemi tulajdoni intézményekkel, valamint ügyfeleikkel. A szabadalmi ügyvivők és jogi cégek szorongatott helyzetben fogják érezni magukat: okos emberekre lesz szükségük ahhoz, hogy elvégezzék az adatok bevitelét, de a bejelentések kidolgozását és benyújtását végző ügyvivők száma csökkenni fog. Inkább a technológiai oldallal kell foglalkozniuk, és érteniük kell az adatkezeléshez és azok beviteléhez.

A pereket intézők eltérő kihívásokkal szembesülnek. Őket is befolyásolják a technológiai változások, így például az e-feltárás és az MI. Bár ma még nehezen képzelhető el olyan robot, amely szabadalmi ügyben érvel egy bíró vagy egy esküdtszék előtt, nem elképzelhetetlen, hogy a vitamegoldási alapmunkát szoftver segítségével végzik el. Ilyen lesz a helyzet különösen a bonyolult ügyekben, ahol dokumentumok, így licenccmegállapodások, szer-

¹ 2019-ben egyes szabadalmi hivataloknak már azzal a kihívással kellett szembesülniük, hogy MI által kidolgozott találmányok szabadalmazásáról kellett dönteniük.

zódések és a technika állásához tartozó publikációk ezreit kell részletesen megvizsgálni. A perek intézői az irányzatok kegyének is ki vannak téve a bíróságokon, így például a szabadalmazhatóság körüli bizonytalanságnak az Egyesült Államokban vagy az ekvivalencián megközelítésével kapcsolatos változásoknak Európában.

E kihívások megválaszolása érdekében a szellemi tulajdon szakemberei az elkövetkező években új lehetőségeket fognak keresni. Közülük egyesekkel új fórumokon fogunk találkozni, így például a javasolt Egységes Szabadalmi Bíróságon (Unified Patent Court) vagy feltörekvő államokban, így például Kínában. Mások az ügyfelek változó igényeinek fognak megfelelni, például azok igényeinek, akik tanácsot várnak nagyobb kihívást jelentő területeken, úgymint tanácsadással, kereskedelmi titkokkal vagy a versenytörvénnyel kapcsolatban. Lehetőségek fognak felmerülni legfőképpen új iparágakkal és szakmákkal kapcsolatban az 5G technológia és a dolgok internete alapján.

Ebben a változó környezetben maguknak a vállalatoknak is meg kell változniuk. Egyesek korszerűsíteni kívánják majd szerkezetüket, míg mások létszám bővítéssel kívánnak megfelelni az új kihívásoknak. Sok vállalat nem jogász szakembereket fog alkalmazni az ügyfelek változó igényeinek kielégítéséhez. Néhány vállalat visszavonulhat a szabadalmi munkától – de ez lehetőséget fog kínálni mások számára. Semmiképpen nem megoldás azonban azt remélni, hogy a világ továbbra is olyan marad, amilyen napjainkban.

A *szabadalmi szolgáltatást nyújtók* jövőjével foglalkozó harmadik rész megállapítja, hogy a kockázat felbecsülése és kezelése a szellemi tulajdon kihasználásának sokkal jelentősebb részévé válik, és a szabadalmi szolgáltatók kulcsszerepet fognak betölteni ennek megoldásában. Szolgáltatni fogják az elemzési, értékelési és mérési eszközöket, amelyek segítséget fognak nyújtani az ügyfelek (szellemi tulajdoni tanácsadók és felső vezetők) számára abban, hogy tájékozott döntéseket tudjanak hozni szabadalmi portfólióik sikeres fejlesztésében, megvédésében és pénzügyi kezelésében az üzleti kockázat lehető legkisebbre csökkentése mellett.

A kockázatkezelés nagy része megjavult adatokra és elemzésre fog vonatkozni, minthogy az átláthatóság növekedni fog a szabadalom élettartama alatt. A vállalkozások a közeli néhány évben valószínűleg új szolgáltatásokat fognak igényelni attól indítva, hogy egyrészt szabadalmi portfólióik (és versenytársaiké is) korszerűsítő elemzést igényelnek, másrészt a megbízók azt kívánják majd, hogy a munka az adatok és a technológia jobb felhasználása révén hatékonyabb legyen.

Ez lehetőségeket fog nyújtani a szolgáltatók részére, de azt is jelenti, hogy az ügyfelek kifinomultabb igényeket és magasabb szintű várakozásokat fognak támasztani. A szolgáltatóknak fel kell majd ismerniük, hogy a vállalatok sokféle úton megértik a szellemi tulajdonnal, így a szabadalmakkal kapcsolatos kockázatokat, és új eszközökre lesz szükségük ahhoz, hogy kezelni tudják kihívásaikat, például az üzleti titkok elvesztését, az ettől való fenyegetettséget és azokat a bizonytalanságokat, amelyek a nagy változásokba való belépéssel járnak.

A különböző szolgáltatóknak eltérő szerepet kell majd játszaniuk ebben az eljárásban. A jelenlegi szolgáltatók például a kutatásirányításban új piacokat fognak találni szolgáltatásaik számára, de egyre nehezebbnek fogják találni saját maguk megkülönböztetését és a magas díjak igazolását. Más szolgáltatások nyújtói, ideértve a biztosítási ügynököket, a könyvelőket és a vezetési tanácsadókat, ki fogják fejleszteni és javítani fogják ajánlataikat a szellemi tulajdoni piac számára. Új belépők is lesznek, így innovatív vállalatok, amelyek MI és új, önműködő eszközök alapján fognak szolgáltatásokat ajánlani.

Ezeknek a lehetőségeknek a teljes kihasználása szükségessé tehet nehéz döntéseket is elsősorban a szerkezettel, az értékesítéssel és a beruházással, valamint azzal kapcsolatban, hogy mindez hogyan illeszthető be az e-rendszerbe. Az ezekre a kihívásokra adott válaszaik fogják meghatározni, hogy melyik szolgáltató lesz sikeres, illetve melyik fog megbukni a következő néhány év alatt.

Dr. Palágyi Tivadar

* * *